

Vanuit internationale verdragen en wetgeving komt het recht op onderwijs voort dat ieder kind moet hebben. Hier wordt in het wetsvoorstel regelmatig naar verwezen. Recht hebben op betekent toegang hebben tot, de mogelijkheid hebben om dit onderwijs te ontvangen. De vertaling hiervan in de Nederlandse wetgeving is echter de leerplicht. Een verplichting tot het volgen van onderwijs. Gaat het hier wel over hetzelfde? Volgens mij is recht hebben op wat anders dan een verplichting tot. Ik heb bijvoorbeeld het recht om mij vrijelijk te uiten over alle zaken die ik wil maar (gelukkig) niet de verplichting hiertoe. Het bevreemd mij dus dat een recht op vertaald wordt naar een verplichting tot.

Op het wetsvoorstel dat voorligt heb ik de volgende op- en aanmerkingen:

Het feit dat voorgesteld wordt dat hoofdzakelijk één persoon het onderwijs dient te verzorgen lijkt vooral geënt op dat het makkelijker is de didactische en pedagogische vaardigheden van deze ene persoon te toetsen dan voor meerdere bij het onderwijs betrokken personen. Dit ervaar ik als een grote fout in het wetsvoorstel. Nog los van het feit dat het mij goed lijkt dat juist beide ouders betrokken zijn bij het onderwijs wordt het onderwijs geacht toe te werken naar een breed spectrum van kerndoelen en zich te richten op zaken als de emotionele en verstandelijke ontwikkeling, het ontwikkelen van creativiteit, het verwerven van noodzakelijke kennis en van sociale, culturele en lichamelijke vaardigheden. Dit zijn onderwerpen en aspecten die niet in elk persoon in gelijke mate sterk vertegenwoordigd zijn. Juist hierom is het van grote meerwaarde om te ervaren met en leren van meerdere personen. Kinderen groeien op in een pluriforme samenleving waarbij actief burgerschap en sociale integratie belangrijk is. Dit doe je niet thuis vanaf de keukentafel alleen met je vader of moeder maar juist in contact met allerlei personen van diverse pluimage. Kinderen kunnen biologie- en ecologieonderwijs krijgen door bijvoorbeeld periodiek met een boswachter op stap te gaan, wis-, schei- en natuurkunde les krijgen van een wetenschappelijke oom of buurman en gymles of sportactiviteiten in groepsverband met andere kinderen. We hebben hopelijk allemaal ervaren hoe fijn het is om onderwezen te worden door mensen die een passie voor het onderwerp hebben. Deze passie voor alle kerndoelen en aspecten van het onderwijs ga je nooit en te nimmer in een persoon verenigd vinden.

Waarom mag overigens een deel van het onderwijs in Frans, Duits of Engels gegeven worden maar niet in bijvoorbeeld het Spaans of Chinees? Wat voor uitzonderlijke baten hebben juist deze drie genoemde talen boven andere veelgebruikte in de wereld?

Er wordt voorgesteld om te werken volgens een vooropgesteld onderwijsplan en met periodieke toetsing en ijking. Dit druist in tegen mijn overtuiging dat leren juist interesse gestuurd dient te zijn. Niet ieder kind is op een bepaalde leeftijd toe aan hetzelfde leeraanbod. De een leest met vier jaar vloeiend terwijl een ander zich er pas enkele jaren later voor interesseert. Leren zou met de stroom mee dienen te gebeuren en niet er tegenin. Het gaat zo veel makkelijker jezelf iets eigen te maken als je het zelf wilt of je het nodig hebt, dit weet ik ook uit eigen ervaring. Onze oudste zoon rekent alsof hij vier jaar ouder is omdat dit momenteel zijn grote interesse heeft maar het leren lezen en schrijven heeft op zich laten wachten tot hij zeven werd. Is het erg dat hij hier niet een of twee jaren eerder mee begonnen is?

Ik denk dat het goed is dat kinderen op een bepaald moment een bepaald basisniveau hebben in een aantal vaardigheden zoals lezen, schrijven en rekenen. Die stip aan de horizon als doelstelling is prima maar (om)schrijf a.u.b. niet de weg daarnaartoe ook te gedetailleerd voor. Laat kinderen, begeleid door hun ouders en mentoren, zelf de route er naartoe bepalen. In deze huidige maatschappij waar zelfsturing steeds hoger in het vaandel komt te staan bij werkgevers en -nemers zou een bepaalde eigen verantwoordelijkheid en zelfsturing in het onderwijs niet misstaan. Er zou hierbij gekeken kunnen worden naar hoe het hoog aangeschreven Finse schoolsysteem werkt. Leerlingen onder de 16 jaar doen in Finland geen gestandaardiseerde toetsen en examens. Het idee hierachter is dat leerlingen kunnen leren in een angstvrije omgeving waarin creativiteit en eigen initiatief worden aangemoedigd. De Finnen vinden het niet reëel om alle kinderen dezelfde testen te laten doen omdat zij allemaal verschillende kwaliteiten hebben. Er worden geen cijfers gegeven maar feedback. Ik denk dat de Finnen hier een goed punt hebben.

Er blijkt sowieso weinig onderzoek gedaan te zijn naar het effect en nut van het testen van jonge kinderen. Pas in 2019 was er het promotieonderzoek van Niek Frans aan de RUG dat concludeert dat toetsen weinig zeggen over de latere ontwikkeling van kinderen.

<https://www.rug.nl/about-ug/latest-news/events/promoties/promoties-2019?hfid=118711>

Schrap dus aub de verplichte tussentijdse examens en het voorgenomen controleren van de voortgang. Wij hebben als ouders de vorderingen van onze kinderen echt wel in zicht.

Een ouder zou niet alle expertise en capaciteiten hoeven te hebben en ook niet getoetst dienen te worden op didactische en pedagogische kwaliteiten. Van belang is dat de ouder als coach en mederegisseur (naast het kind zelf) van het onderwijs kan optreden om zo te ondersteunen in het vergaren van kennis en kunde vanuit de oneindig rijke leeromgeving die de wereld is.

Kwalitatief onderwijs is noodzakelijk bij thuisonderwijs. Kwalitatief lijkt echter te worden gedefinieerd als 'vergelijkbaar met wat op scholen gegeven wordt', zowel qua inhoud als vorm. Thuisonderwijs wordt zo een beetje "schooltje spelen aan de keukentafel". Dit is erg jammer en doet geen recht aan de bijzondere kwaliteiten van thuisonderwijs waarbij het mogelijk is interesse gestuurd te leren zonder mogelijk stressvolle toetsen (die dus ook weinig zeggen over de ontwikkeling van je kind), midden in en vanuit de maatschappij van verschillende mensen op verschillende plekken in verschillende omgevingen. Juist deze vorm van leren lijkt mij uitermate bijdragen aan de ontwikkeling en een goed passende voorbereiding op een zelfstandig (werk)leven.

Daarnaast het volgende:

- Thuisonderwijs is wellicht niet voor iedereen geschikt maar zou mijns inziens wel beschikbaar moeten zijn voor ieder kind. In het huidige wetsvoorstel is het echter nog steeds alleen voorbehouden aan kinderen van ouders met richtingsbezwaren

- 30 weken voordat een kind 5 wordt dien je een onderwijsplan in te leveren ter goedkeuring. Op basis hiervan krijg je een oordeel van bezwaar of geen bezwaar. Dit onderwijsplan dient dus aan een bepaalde standaard te voldoen (want anders bezwaar). Daar maak ik dus bezwaar tegen om redenen hierboven al genoemd.
- Het onderwijs dient hoofdzakelijk op één locatie gegeven te worden. Ook hier maak ik bezwaar tegen. Dit is doodzonde! Ook hiervoor heb ik hierboven al redenen gegeven. Leren gebeurt onder andere door te doen, door te ervaren. Dit kan niet voor alles vanaf de keukentafel.